

Nes kommune

Tema

Regnskapsprinsipper og forståelse

Budsjett og øk.plan

Øk.situasjonen

Lånegjeld

Finansplasseringer

Habilitet

Kommunerevisjon IKS

Revisjonssjef Åge Sandsengen

Sentrale prinsipper kommuneregnskap

1. Finansielt orientert regnskap

- Har kommunen penger å betale regningene med ?
- Kommunen bokfører «utgifter» og ikke «kostnader»
- Dvs – ikke resultatorientert – måler ikke lønnsomhet !!

2. Formuesbevaringsprinsipp

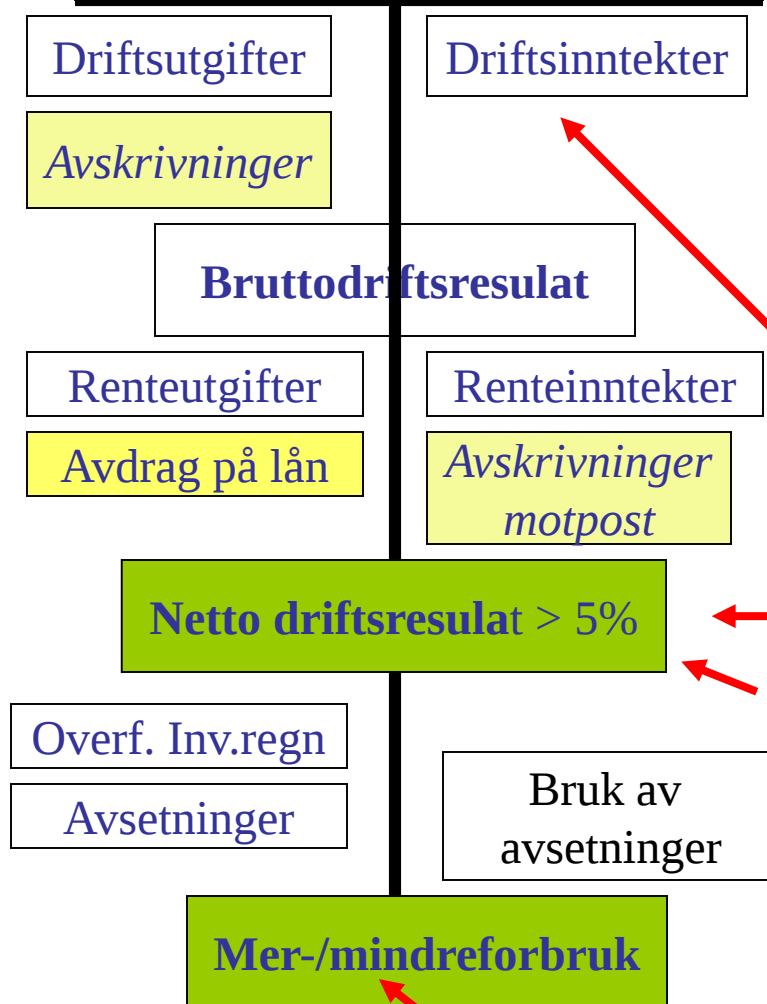
- Kan ikke selge eiendommer og bruke inntektene i drift av kommunen

All bruk av kommunale midler vedtas av kommunestyret !

- Drifts- og investeringsbudsjetter er «**Årsbudsjett**»

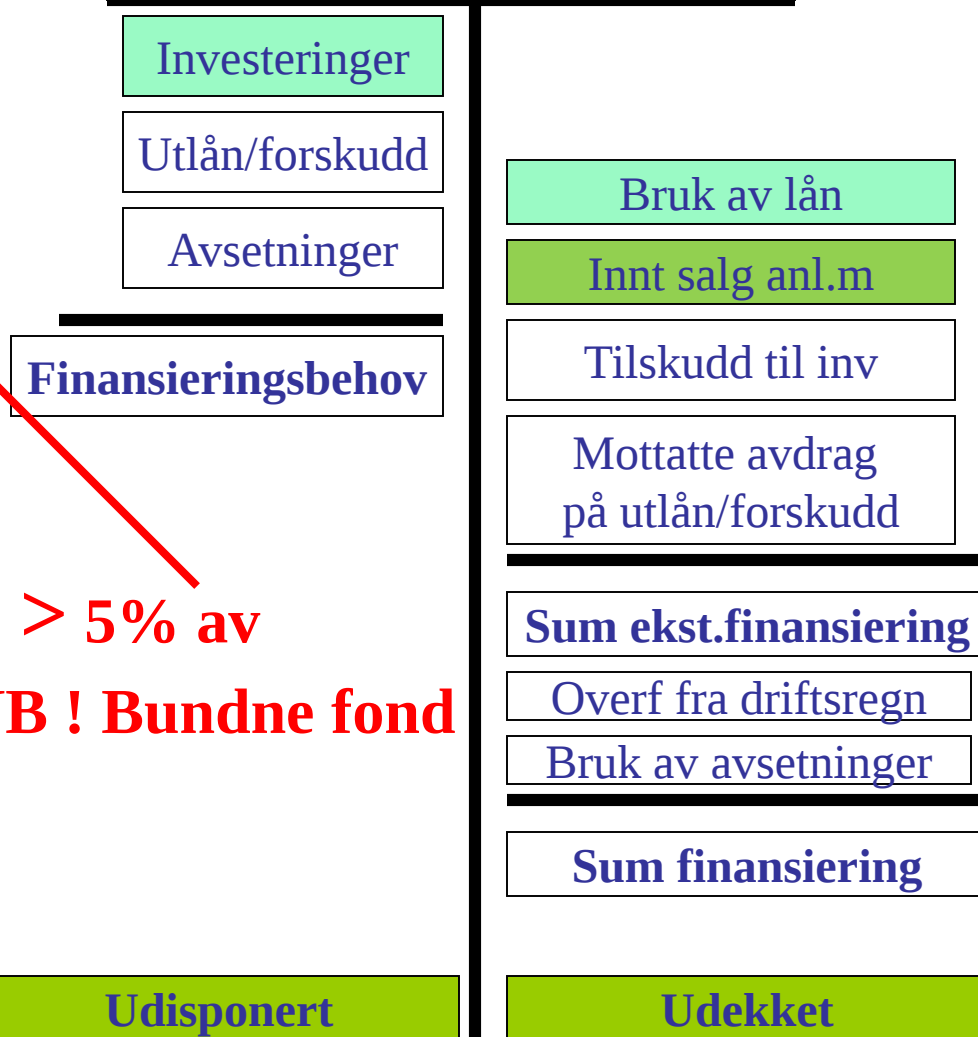
Øk.oversikt drift

Driftsregnskap

Øk.oversikt inv

Investeringsregnskap

> 5% av
NB ! Bundne fond

Hvordan det har gått ifht. KS vedtak ?

Viktig ifbm investeringer

☐ Når man lånefinansierer investeringer:

- Fordeles finansieringen (utgiftene) over brukstid (avdrag på lån)
- Rente- og avdragsutgifter belastes driften jf. betalinger

☐ Når løpende driftsinntekter eller disp.fondet brukes til å finansiere investeringsutgifter:

- Da er inv.utgiften ferdig finansiert → ingen utgift senere år.
- Binder opp dagens inntekter til å dekke utgifter 40 år i fremtiden, i stedet for økt tjenesteyting til dagens innbyggere
- Reduserer handlefriheten på kort sikt
- Kan ikke gjøres om senere år ved å ta opp lån for å skaffe likvider til drift

☐ For å redusere sårbarhet på drift:

- Sørg alltid for handlefrihet på drift (disp.fond > 10-15% av sum driftsinntekter)
 - 320 mill → disp fond på 32-47 mill !!!

Fri egenkapital til disp

Bør være > 10-15% av sum drifts.innt

BALANSEN

ANLEGGSMIDLER

Omløpsmidler
Bankinnskudd
(inkl ubrukte lån)
Fordringer

Egenkapital

Bundne driftsfond

Disp.fond (ub. driftsfond)

Bundne inv.fond

Ubundne inv.fond

Prinsippendringer

Mer-/mindreinntekt

KAPITALKONTO

Langsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld

Memoriakonti

Memoriakonti

NB !!!!!!!

Anl.midler
- Langsiktig gjeld
+ ubrukte lånemid
= Kapitalkonto

Bundne fond

Er fastsatt av andre
v/ lov, forskrift eller avtale

Prinsippendringer =

En betalt utgift tidl. år
ført mot EK- f.eks. FP
i 1993

Mer-/mindre – Res.drift

VALDRES
skjerper sansene

Nes kommune

☐ Budsjett og øk.planen: side 16

- Inntektene er fast og utgifter endres
- Forstås slik:
 - Faste inntekter → Ingen forventning om reell inntektsøkning
 - Økning utgifter → Forventer økte utgifter pga endret aktivitet
 - F.eks økte langsiktig gjeld → økt avdrag og renter
- Dvs langtidsbudsjettet gir reelt bilde ifht forventet reell endring
- Budsjettet på side 40 gir totaltoversikten – dvs resultatet
- Nivået på budsjettet side 40 – 43 skal tilsvarende regnskapet avlegges.

Nes kommune

☐ VAR budsjettet (vann og avløp 😊) + renovasjon..... :

- Investeringer VA 2016 → kr 9.900.000
- Vanskelig å se driftsbudsjettet

- **VA drift :**

- Når 100% inndekning → Bedriftsøkonomisk → Budsjett i null (inntekt = kostnad)
- Investeringer belastes selvkost som:
 - Årlige avskrivninger over forventet levetid jf. forskrift årsregnskap § 8
 - Kostnadsfører alternativkostnad (kalkulatorisk rente på investert kapital jf. balansen)

Øk.situasjonene i Nes kommune

	2015		2014	2010	
Driftsinntekter	321 291	100 %	302 375	257 527	100 %
Disp.fond	5 918		3 066	3 416	
Mer-/mindreforb	1 502		-	-7 000	
Fri e-kap drift	7 420	2 %	3 066	-3 584	-1 %
Netto drift	13 204		6 310	2 980	
L-gjeld	151 828	47 %	125 527	84 711	33 %
Avdrag>min.krav	719	😊	3 148	2 500	
Betalt avdrag lån	4 782		6 483	5 580	
Krav:	Fri e-kap > 10% --> 32.2 mill				
	L gjeld < 70-75%		240 968		

Pensjon fordeles over flere år jf KMD

Lånegjeldens størrelse

Nes kommune sin lånegjeld 2015:

- LG på kr 151.828.000 → 47% av sum driftsinntekter →
- AM kr 268.222.485 → e-kap finansiert kr 117 mill – dvs 43%

- Generasjonsprinsippet
 - → de som drar nytte av tjenesten skal finansiere den
- Finansiere med langsiktig gjeld
 - → Eneste måten å fordele utgifter over tid.
- Kommuner som 100% lånefinansierer ender ofte i ROBEK

- Bør trolig alltid finansiere minst 5% av investeringer med disp.fond

Låneavdrag

Frem til Nes kommune har tilstrekkelig disp.fond:

- betal minste tillatte avdrag jf. kommuneloven § 50 nr 7 :
- Dvs lang avdragstid (jf. 2015 betalte kr 719.000 mer enn minste krav til avdrag)

Beregning av minste tillatte avdrag:

$(\text{Langsiktig gjeld} / \text{Bokført verdi AM}) * \text{årets avskrivninger} = \text{minste tillatte avdrag}$

Bruk av minste tillatte avdrag på lån:

- Gir økt handlefrihet på kommunal tjenesteyting i dag
- Ulempen er økte forpliktelser fremover i tid – kan gi økt sårbarhet viss man ikke bygger opp disp.fondet

Hvem ville du arve og hvem har best tjenestekvalitet ?

Når disp.fondet er tilstrekkelig og før neste valg (??) kan:

- Overskytende disp.fond brukes til avdrag på lån.

Mulige tiltak ifht lånegjeld

- ❑ Refinansier lånene i nye lån (samle lånene).

- ❑ Noe lån i sertifikatmarkedet gir økt fleksibilitet ifht avdrag på lån.
 - Gir normalt lavere renter
 - Bør ikke ha mer lån i sertifikatmarkedet enn kommunen har ledig disp.fond !
 - Risiko knyttet til innfrielsen av sertifikatlån
 - Får man ikke refinansiert blir det avdrag på lån !!!

- ❑ Lånetyper:
 - Flytende renter → kommuner trenger ikke betale forsikringspremien !!
 - Dog renten er ikke høy i dag → kan tilsa at man kan sikre seg Viss man får lav fastrente Men dere slår ikke finansmarkedet.....

Finansaktivitet

❑ Finansaktivitet – kan gi besparelser – kr ??

- Skal være innenfor Nes kommune sin kompetanse (jf. finansreglementet).
 - Ikke kommunal oppgave å spekulere på børser
- Bør ta opp maksimalt lån tidlig i januar jf. investeringsbudsjett gitt at:
 - Dere får høyere innskuddsrente
 - Lån i så fall også opp evt saldo ubrukte lån og tilbakebetal dette i desember.
- Refinansier kommunens langsiktige lån – store beløp
- Konkuranseutsett kommunens bankavtale
 - Rentebetingelser på innskudd
 - Gebyr på betalingstransaksjoner mm

Habilitet:

Det er alles ansvar å si fra når habilitet bør vurderes!

☐ Politiker og ansatt er ugild til å utrede eller avgjøre en sak:

1. Når han selv er part i saken
2. Når han er i nær slekt /har nært forhold til en part i saken
3. Når han har ledende stilling i et selskap som er part i saken
4. Når avgjørelsen innebærer særlig fordel, tap eller ulempe for ham/nærstående
5. Når det er **andre særegne forhold** som er egnet til å svekke tilliten, **MEN**
 - Ikke vær så strenge mht. habilitet at dere ikke får tatt avgjørelser i et «lite» lokalsamfunn !

☐ Informasjon om habilitetsspørsmål skal være offentlig

☐ Vurderinger (for og imot) **kan med fordel** protokollføres

Nes kommune

Er det igjen noen spørsmål ??

Åge Sandsengen
Revisjonssjef

Kommunerevisjon IKS